

## ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ

На початку нового тисячоліття в Україні створюється нова система вищої освіти, орієнтована на входження у світовий освітній простір, що спричинено глобалізаційними процесами в сучасному світі. Ці процеси супроводжуються суттєвими змінами у теорії та практиці навчально-виховного процесу вищої школи. За таких умов викладачеві необхідно орієнтуватися в широкому спектрі сучасних інноваційних технологій, ідей і шкіл. Сьогодні бути педагогічно досвідченим фахівцем неможливо без оволодіння інноваційними освітніми технологіями.

Поняття «технологія» прийшло до нас разом із розвитком комп'ютерної техніки і впровадженням нових комп'ютерних технологій. У науці з'явився спеціальний напрям – педагогічна технологія. Цей напрям зародився в 60-ті роки ХХ ст. в США та Англії і поширився практично в усіх країнах світу. До розробки універсальної технології навчання, спираючись на яку кожен педагог міг би формувати ідеальну особистість, ще дуже далеко. Але сьогодні вже можна говорити лише про елементи технологізації навчання, використання яких робить навчальний процес ефективнішим. Відмінністю педагогічних технологій від будь-яких інших є те, що вони сприяють ефективнішому засвоєнню знань за рахунок підвищення інтересу і мотивації тих, хто навчається.

У філософському словнику наводиться наступне визначення поняття «технології»: «набір і послідовність операцій, що виконані за допомогою техніки в кожному виробничому процесі» [5]. Тривалий час уважалось, що термін «технологія» не можна застосовувати у педагогічному процесі, а тільки у виробничому. Проте, технологізувати можна будь-яку людську діяльність за умови повторення її елементів та масштабності здійснення. Тому термін «педагогічна технологія» має право на існування і в педагогіці, але різні вчені пропонують своє визначення. Так, на думку російського вченого Б. Ліхачова, «педагогічна технологія – це сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і поєднання форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів; вона є організаційно-методичним інструментарієм педагогічного процесу» [4]. Український же педагог С. Гончаренко, автор педагогічного словника, трактує дане поняття як «систему процедур, яка оновлює професійну діяльність вчителя і гарантує кінцевий запланований результат» [3, с. 341–342].

На нашу думку, одним із найбільш удалих визначень педагогічної технології запропонував В. Безпалько, оскільки він розкрив зміст технології у педагогіці, а саме: за допомогою педагогічної технології відбувається попереднє проектування навчально-виховного процесу;

педагогічна технологія передбачає проект навчально-виховного процесу, що визначає структуру і зміст навчально-пізнавальної діяльності учня; у педагогічній технології цілеспрямоване навчання постає центральною проблемою, що розглядається в двох аспектах: 1) діагностичне цілеутворення та об'єктивний контроль якості засвоєння учнями навчального матеріалу; 2) розвиток особистості в цілому; діє принцип цілісності – розробка та практична реалізація педагогічної технології [2]. Таким чином, він вважає, що педагогічна технологія спрямована на формування особистості.

Модернізація процесу викладання іноземних мов у ВНЗ викликала необхідність удосконалення методів викладання. На сьогоднішній день методологія викладання іноземних мов має ряд недоліків: орієнтація на середнього студента, авторитарний стиль викладання, використання монологу як домінуючої форми навчальної діяльності, але при цьому спостерігається відсутність зацікавленості студентами самим процесом навчання; мало уваги приділяється репродуктивним видам діяльності, таким як аудіювання, читання, письмо. Інноваційні технології викладання є засобом вирішення цих проблем.

Існуючі недоліки у методології викладання допомагають вирішити інтерактивні методи викладання іноземних мов. Інтерактивне навчання, на думку німецького дослідника Г. Фріца, – це «взаємодія учасників процесу здобуття знань за допомогою викладача, який володіє методами спрямованими на оволодіння цими знаннями» [1]. Результат такої взаємодії – це реальний прогрес у знанні іноземної мови, адже учасники процесу здобуття знань працюють не менше, а навіть більше, ніж викладач, який виступає координатором і є також учасником навчального процесу. В результаті інтерактивного навчання студенти змінюють своє ставлення до занять. Основними формами роботи стає діалог і полілог. Читання та обговорення текстів за фахом, бесіди та дискусії, що викликають зацікавленість у студентів, так як вони пов'язані з реальними життєвими ситуаціями, рольові ігри та завдання творчого, проблемного характеру сприяють розумінню студентами іншомовної комунікації як спонукання до мовленнєвої і немовленнєвої діяльності, а також до розгляду знань як сукупності навичок, що реалізуються у реальній діяльності студентів. Таким чином, студентам легше використовувати здобуті знання на практиці, поза навчальним закладом.

Інноваційні технології включають такі підходи до викладання іноземних мов, як:

1) Інтерактивні методи викладання (відмова від авторитарного стиля викладання; орієнтація на особисті якості студента; розвиток таких форм навчання, як діалог і полілог; розуміння іншомовної комунікації як спонукання партнера до діяльності мовленнєвого та немовленнєвого порядку; погляд на знання як сукупності навичок, що актуалізуються у

системі діяльності студента; розвиток зацікавленості студентів у здобутті знань; оцінювання; самооцінювання).

2) Застосування технічних засобів навчання (комп'ютерних та мультимедійних, мережі Інтернет) для самовдосконалення, контролю знань, використання навчальних матеріалів (планів занять, граматичних довідників, словників різних типів та ін.).

Таким чином, визначення поняття «педагогічна технологія», її наукове обґрунтування та вдосконалення сприяє модернізації сучасної системи освіти, оновлення її змісту, робить навчальний процес керованим, відкриваючи можливість студентам здійснювати навчання за власною траєкторією. Використання нових педагогічних технологій в навчальному процесі ВНЗ сприяє підготовці фахівця нового рівня, здатного до оволодіння новими технологіями діяльності в своїй професійній сфері.

#### **Список використаних джерел:**

1. Баханов К. О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі: монографія / К. О. Баханов. – Запоріжжя : Просвіта, 2000. – 160 с.
2. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 190 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. – Київ : Либідь, 1997. – 274 с.
4. Лихачев Б. Т. Педагогика. Курс лекций: учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений и слушателей ИПК и ФПК / Б. Т. Лихачев. – М. : Прометей, Юрайт, 1998. – 464 с.
5. Философский словарь / Под ред. И. Т. Фролова. – 7-е изд., перераб. и доп. – М. : Республика, 2001. – 719 с.